

Sygn. akt V ACo 53/16

POSTANOWIENIE

Dnia 15 lutego 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach, Wydział V Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Wiesława Namirska

Sędziowie: SA Aleksandra Janas

SA Grzegorz Stojek (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 15 lutego 2018 r. w Katowicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku wierzyciela (...) Spółki Akcyjnej w W.

z udziałem dłużników (...) Spółki Akcyjnej w C. i (...) S.p.A w S. (...)

o stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego

na skutek zażalenia dłużników

na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach

z dnia 27 września 2017 r., sygn. akt V ACo 53/16,

postanawia:

1. umorzyć postępowanie o przywrócenie terminu do wniesienia zażalenia na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 27 września 2017 r., sygn. akt V ACo 53/16, wywołane wnioskiem (...) S.p.A w S.;
2. oddalić zażalenie (...) S.p.A w S. oraz wnioski tego dłużnika o udzielenie zabezpieczenia i wstrzymanie wykonania postanowień Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 27 września 2017 r. i 19 grudnia 2017 r., sygn. akt V ACo 53/16;
3. zasądzić od dłużnika (...) S.p.A w S. na rzecz wierzyciela (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 240 (dwieście czterdzieści 00/100) złotych tytułem kosztów postępowania zażaleniowego;
4. odrzucić zażalenie dłużnika (...) Spółki Akcyjnej w C. oraz umorzyć postępowanie o udzielenie zabezpieczenia wywołane wnioskiem tego dłużnika.

SSA Aleksandra Janas SSA Wiesława Namirska SSA Grzegorz Stojek

Sygn. akt V ACo 53/16

UZASADNIENIE

I. Dłużnik (...) S.p.A. w S. (...) wniósł o przywrócenie terminu do wniesienia zażalenia na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 27 września 2017 r., sygn. akt V ACo 53/16, a w jednocześnie złożonym zażaleniu na to postanowienie domagał się jego uchylecia i przekazania sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania oraz zasądzenia kosztów postępowania zażaleniowego.

Domagał się też zabezpieczenia roszczenia niepieniężnego przez nakazanie wierzycielowi, to jest (...) S.A. w W., żeby powstrzymał się od egzekwowania kwot zasądzonych wyrokiem Sądu Arbitrażowego przy (...) w W. z 30 listopada 2016 r. (sygnatura akt SA 82/15, SA 203/15/W), pozostających do wyegzekwowania w dniu 27 września 2017 r., ewentualnie przez wstrzymanie – na zasadzie art. 1210 k.p.c. – wykonalności postanowienia Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 27 września 2017 r., sygn. akt V ACo 53/16, względnie o nakazanie wierzycielowi, żeby powstrzymał się od egzekwowania kwot zasądzonych tym samym wyrokiem Sądu Arbitrażowego przy (...) w W., pozostających do wyegzekwowania w dniu 19 grudnia 2017 r., ewentualnie przez wstrzymanie – na zasadzie art. 1210 k.p.c. – wykonalności postanowienia Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 19 grudnia 2017 r., sygn. akt V ACo 53/16.

Motywuując zażalenie, zarzucił naruszenie przepisów postępowania, polegające na:

1. nieodroczeniu rozpoznania sprawy o stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego i niezawieszeniu postępowania do czasu rozpoznania przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 31 lipca 2017 r., sygn. akt V ACo 129/17, w której podniesiona została rażąca wadliwość tego orzeczenia sądu państwowego, wynikająca z niedostrzeżenia wadliwości wyroku sądu polubownego, w postaci pozbawienia stron postępowania prowadzonego przez Sąd Arbitrażowy przy (...) w W. możliwości obrony swych praw, wykroczenia poza zakres zapisu na sąd polubowny i sprzeczności wyroku z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej;
2. nadaniu klauzuli wykonalności wyrokowi sądu polubownego, mimo przekroczenia przez Sąd Arbitrażowy przy (...) w W. zapisu na sąd polubowny, gdyż oparł rozstrzygnięcie w zakresie treści stosunku prawnego między stronami na ich porozumieniu z 29 października 2014 r., w którym wykluczyły taką możliwość, a tym samym rozpoznał spór, który nie był poddany pod jego rozstrzygnięcie;
3. nadaniu klauzuli wykonalności wyrokowi sądu polubownego, pomimo jego sprzeczności z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej, które wskazał w zażaleniu.

Uzasadniając wnioski o udzielenie zabezpieczenia roszczenia niepieniężnego, wywodził, że:

1. roszczenie jest uprawdopodobnione, ponieważ w skardze kasacyjnej, którą zaskarżył w całości wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 31 lipca 2017 r., sygn. akt V ACo 129/17, zarzucił naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy, przez co istnieją istotne przesłanki do uwzględnienia skargi kasacyjnej i w efekcie wskazany wyrok Sądu Apelacyjnego może zostać uchylony, gdyż sąd polubowny pozbawił pozwanych w postępowaniu, które prowadził, możliwości obrony swych praw i wydał wyrok sprzeczny z klauzulą porządku publicznego, a ponadto w skardze kasacyjnej wskazał na zagadnienia prawne wymagające wyjaśnienia i zwrócił uwagę na potrzebę wykładni art. 1206 § 2 pkt 2 k.p.c.,
2. uprawdopodobnił interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia, gdyż sytuacja finansowa wierzyciela, jego aktualne zobowiązania oraz prowadzone i zapowiadane inwestycje są tego rodzaju, że zachodzi poważna obawa, że brak zabezpieczenia poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie i uniemożliwi wykonanie orzeczenia wydanego w sprawie, bowiem istnieje znaczące ryzyko braku możliwości odzyskania przez dłużników wyegzekwowanych środków pieniężnych.

Wierzyciel wniósł o oddalenie wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia zażalenia, a w przeciwnym razie o oddalenie zażalenia i wniosków o udzielenie zabezpieczenia oraz o zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego.

II. Dłużnik (...) S.A. w C. w zażaleniu na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 27 września 2017 r., sygn. akt V ACo 53/16, wniesionym – jak podkreślił – na zasadzie art. 795 § 1 k.p.c., domagał się uchylecia tego postanowienia „i nadanej klauzuli wykonalności” oraz o zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego i zabezpieczającego.

W zażaleniu wniósł bowiem o udzielenie zabezpieczenia roszczenia niepieniężnego przez, po pierwsze, nakazanie (...) S.A., żeby natychmiast, nie później niż w terminie jednego dnia od wydania postanowienia w przedmiocie zabezpieczenia, cofnął wniosek o zajęcie rachunków bankowych (...) S.A. w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla m. st. Warszawy w Warszawie K. S., sygn. akt Km 48/18, po drugie, zakazanie (...) S.A. egzekwowania wierzytelności z rachunków bankowych (...) S.A. lub (...) S.p.A. w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla m. st. Warszawy w Warszawie K. S., sygn. akt Km 48/18, a to do czasu rozstrzygnięcia zażalenia (...) S.p.A. na wskazane wyżej postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 27 września 2017 r.

Ten dłużnik zarzucił naruszenie przepisów postępowania, mianowicie art. 781 § 1, art. 777 § 1 w związku z art. 363 § 1 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.

Natomiast wniosek o udzielenie zabezpieczenia umotywował w ten sam sposób, w jaki uczynił to dłużnik (...) S.p.A.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

I. Zażalenie dłużnika (...) S.p.A. w S. (...) na postanowienie z 27 września 2017 r.

A. Termin do zaskarżenia postanowienia z 27 września 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach postanowieniem z 27 września 2017 r., sygn. akt ACo 53/16, wydanym na posiedzeniu niejawnym, postanowił nadać klauzulę wykonalności przeciwko dłużnikom (...) S.A. w C. i (...) S.p.A. w S. wyrokowi Sądu Arbitrażowego przy (...) w W. z 30 listopada 2016 r. (sygnatura akt SA 82/15, SA 203/15/W) w zakresie punktu I, II i III rozstrzygnięcia o powództwie głównym (z zobowiązaniem komornika do dokonania przeliczenia, o jakim mowa w art. 783 § 1 zdanie drugie k.p.c.) oraz w zakresie punktu IV rozstrzygnięcia o powództwie wzajemnym, a także orzekł o kosztach postępowania klauzulowego (k. 499).

Odpis tego postanowienia z uzasadnieniem został doręczony wierzycielowi w dniu 10 października 2017 r. (k. 506), natomiast dłużnikowi (...) S.A. w C. – 11 października 2017 r. (k. 505).

Jeżeli chodzi o doręczenie odpisu postanowienia z 27 września 2017 r. z uzasadnieniem dłużnikowi (...) S.p.A. w S. (...), ostatecznie zostało zarządzone jego doręczenie we W. (k. 522). W dniu 9 listopada 2017 r. dłużnik (...) S.p.A. w S. odebrał przesyłkę (k. 542 i 549), zawierającą postanowienie z 27 września 2017 r. z uzasadnieniem oraz pouczeniem o sposobie i terminie wniesienia zażalenia, które sporządzone były w języku polskim, bez tłumaczenia na język włoski (k. 537-540).

W dniu 14 listopada 2017 r. (data oddania w placówce pocztowej operatora świadczącej usługi pocztowe we W. – k. 541) adresat ((...) S.p.A. w S.) odesłał do Sądu Apelacyjnego w Katowicach orzeczenie, o którym mowa, a także jego uzasadnienie.

W sprawie ma zastosowanie rozporządzenie nr 1393/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 listopada 2007 r. dotyczące doręczania w państwach członkowskich dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych i handlowych („doręczanie dokumentów”) oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1348/2000 (Dz. U. UE seria L z 2007 r., nr 324, s. 79; dalej rozporządzenie o doręczaniu dokumentów). Z art. 8 ust. 1 rozporządzenia o doręczaniu dokumentów wynika, że adresat ma prawo odmowy przyjęcia doręczanego dokumentu w momencie doręczenia lub poprzez zwrócenie go w ciągu tygodnia do jednostki przyjmującej, jeżeli nie został on sporządzony w jednym z języków określonych poniżej ani nie dołączono do niego tłumaczenia na jeden z następujących języków: a) język, który adresat rozumie; lub b) język urzędowy państwa członkowskiego, do którego adresowane są dokumenty, lub jeżeli w tym państwie członkowskim jest kilka języków urzędowych – język urzędowy lub jeden z języków urzędowych miejsca, w którym ma nastąpić doręczenie. W myśl art. 8 ust. 3 rozporządzenia o doręczaniu dokumentów, jeżeli adresat odmówił przyjęcia dokumentu zgodnie z jego art. 8 ust. 1, rozwiązaniem takiej sytuacji może być doręczenie adresatowi tłumaczenia dokumentu na jeden z języków określonych w art. 8 ust. 1 rozporządzenia o doręczaniu

dokumentów; w takim przypadku datą doręczenia jest data doręczenia dokumentu wraz z jego tłumaczeniem zgodnie z prawem państwa członkowskiego, do którego dokument jest adresowany, lecz jeśli jednak zgodnie z prawem państwa członkowskiego dokument należy doręczyć w pewnym określonym terminie, data, którą należy brać pod uwagę w odniesieniu do wnioskodawcy, powinna być datą doręczenia pierwotnego dokumentu, ustalona zgodnie z art. 9 ust. 2 rozporządzenia o doręczaniu dokumentów (stwierdzić trzeba, że ostatnio wskazana sytuacja nie zachodzi w rozpoznawanej sprawie).

Nie został więc doręczony dłużnikowi (...) S.p.A. w S. we W. odpis postanowienia z 27 września 2017 r. i jego uzasadnienia w tłumaczeniu na język określony w art. 8 ust. 1 rozporządzenia o doręczaniu dokumentów, co przewiduje przywołany art. 8 ust. 3 rozporządzenia o doręczaniu dokumentów.

Zatem nie rozpoczął biegu tygodniowy termin do wniesienia zażalenia, który liczony jest od jego doręczenia (art. 394 § 2 k.p.c.).

Wskazane wcześniej zażalenie na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 27 września 2017 r. dłużnik (...) S.p.A. w S. we W. wniósł w dniu 19 stycznia 2018 r. (k. 651), czyniąc to zanim doręczono mu postanowienie.

W judykaturze zaakceptowano stanowisko doktryny, że od chwili wydania orzeczenia istnieje możliwość jego zaskarżenia, a zatem zaskarżenie orzeczenia po jego wydaniu, a przed doręczeniem stronie, jest dopuszczalne. Sąd Najwyższy zaprezentował taki pogląd przy dokonywaniu wykładni art. 795 § 2 k.p.c. (uchwała z 5 maja 1988 r., III CZP 29/88, OSNC 1989, nr 10, poz. 151). Sąd Apelacyjny odwołuje się do tego stanowiska, dzieląc je. W tej sytuacji wystarczające jest powtórzenie za Sądem Najwyższym jego argumentacji, przy uwzględnieniu zmiany treści przepisów postępowania, jaka nastąpiła od podjęcia przez ten Sąd przywołanej uchwały z 5 maja 1988 r. Dokonana od tamtego czasu zmiana treści wchodzących w grę przepisów postępowania oraz ich numeracji nie dotyczy istoty tych unormowań, która jest taka sama, jak w chwili podejmowania tejże uchwały. W dalszym wywodzie powoływane są więc aktualnie obowiązujące przepisy postępowania, odpowiadające tym, do których Sąd Najwyższy odwołał się w przywołanej uchwale z 5 maja 1988 r. Mianowicie dopuszczalności zaskarżenia wyroku po jego wydaniu, ale jeszcze przed doręczeniem stronie skarżącej wyroku z uzasadnieniem, nie wyłącza art. 369 § 1 k.p.c., ustanawiający dwutygodniowy termin do wniesienia apelacji, licząc od doręczenia stronie skarżącej wyroku z uzasadnieniem, gdyż ani z tego przepisu ani z art. 370 k.p.c. nie wynika, że wniesienie apelacji przed doręczeniem stronie orzeczenia z uzasadnieniem uzasadnia jej odrzucenie. Nie istnieje również możliwość odrzucenia apelacji w sytuacji przewidzianej w art. 369 § 2 k.p.c., gdy w terminie tygodniowym od ogłoszenia sentencji wyroku apelację wnosi strona, która w terminie tym nie żądała jego uzasadnienia, albowiem apelacja ta nie jest wniesiona po upływie przepisanej terminu (art. 370 k.p.c.). Także przepisy kodeksu postępowania cywilnego o uchybieniu i przywróceniu terminu (art. 167 i nast. k.p.c.) wiążą bezskuteczność czynności procesowej jedynie z podjęciem jej po upływie terminu, nie przewidują natomiast negatywnych skutków w razie podjęcia czynności procesowej zanim jeszcze termin rozpoczął bieg. Do takich samych wniosków doprowadziła Sąd Najwyższy wykładnia gramatyczna innych jeszcze przepisów, to jest art. 394 § 2 i 795 § 2 k.p.c., jakie miały zastosowanie w sprawie, w której przedstawiono mu do rozstrzygnięcia zagadnienie prawne. Przepisy te stanowią, że tygodniowy termin do wniesienia zażalenia biegnie dla dłużnika od daty doręczenia mu zawiadomienia o wszczęciu egzekucji. Wskazują one tylko termin końcowy, po którego upływie dłużnik traci prawo do wniesienia zażalenia. Przepisy te nie ograniczają natomiast dłużnika w taki sposób, aby po wydaniu i ogłoszeniu postanowienia, a przed rozpoczęciem biegu terminu do jego zaskarżenia dłużnik nie mógł wnieść zażalenia. Podsumowując, powołane przepisy postępowania wiążą ujemne skutki odnośnie do możliwości zaskarżenia orzeczenia jedynie z upływem biegu terminu do jego zaskarżenia, nie wiążą natomiast ujemnych skutków co do możliwości zaskarżenia orzeczenia, gdy nie rozpoczął się jeszcze bieg terminu do jego zaskarżenia, a zatem zaskarżenie orzeczenia (wyroku, postanowienia) po jego wydaniu jest dopuszczalne jeszcze przed doręczeniem stronie odpisu orzeczenia z uzasadnieniem.

Postępowanie wywołane wnioskiem (...) S.p.A. o przywrócenie terminu do wniesienia zażalenia podlegało zatem umorzeniu, jako bezprzedmiotowe, gdyż dla tego podmiotu nie upłynął jeszcze termin do wniesienia zażalenia na

postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 27 września 2017 r., sygn. akt V ACo 53/16 (art. 355 § 1 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.).

B. Zarzuty zażalenia dłużnika (...) S.p.A. w S..

Dłużnik (...) S.p.A. w S. w zażaleniu na postanowienie z 27 września 2017 r. podniósł zarzuty naruszenia przepisów postępowania, które sprowadzają się do następujących kwestii.

Po pierwsze, nieodroczenia rozpoznania sprawy i niezawieszenia postępowania do czasu wydania przez Sąd Najwyższy rozstrzygnięcia w sprawie wywołanej skargą kasacyjną tego podmiotu od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 31 lipca 2017 r., sygn. akt V ACa 129/17, którym oddalono skargi (...) S.p.A. i (...) S.A. o uchylenie wyroku wyrokiem Sądu Arbitrażowego przy (...) w W. z 30 listopada 2016 r. (sygnatura akt SA 82/15, SA 203/15/W).

Po drugie, nadania klauzuli wykonalności wyrokowi sądu polubownego, mimo przekroczenia przez Sąd Arbitrażowy przy (...) w W. zapisu na sąd polubowny, ponieważ oparł rozstrzygnięcie w zakresie treści stosunku prawnego między stronami postępowania, jakie prowadził, na porozumieniu z 29 października 2014 r., w którym strony wykluczyły taką możliwość, a tym samym rozpoznał spór, który nie był poddany pod jego rozstrzygnięcie i jednocześnie pozbawił strony postępowania przed sądem polubownym możliwości obrony swych praw przez oparcie rozstrzygnięcia na porozumieniu z 29 października 2014 r.

Po trzecie, nadania klauzuli wykonalności wyrokowi sądu polubownego, pomimo jego sprzeczności z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej, wskazanymi w zażaleniu.

Zarzuty te nie zasługują na uwzględnienie.

Okolicznością bezsporną między stronami i znaną z urzędu Sądowi Apelacyjnemu rozpoznającemu zażalenie jest wydanie wskazanego wyroku z 31 lipca 2017 r., sygn. akt V ACa 129/17 Sądu Apelacyjnego w Katowicach, podobnie jak zaskarżenie tego wyroku skargą kasacyjną do Sądu Najwyższego.

Przywołany wyrok Sąd Apelacyjnemu w Katowicach jest prawomocny i tej jego cechy nie pozbawia go już samo zaskarżenie go skargą kasacyjną do Sądu Najwyższego (art. 398¹ § 1 k.p.c.).

Nietrafny jest zarzut nieodroczenia rozpoznania sprawy o stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego i niezawieszenia postępowania do czasu rozpoznania przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 31 lipca 2017 r., niezależnie od tego, czy została w niej podniesiona rażąca wadliwość tego orzeczenia, mająca wynikać z niedostrzeżenia wadliwości wyroku sądu polubownego w postaci pozbawienia stron postępowania prowadzonego przez Sąd Arbitrażowy przy (...) w W. możliwości obrony swych praw wskutek oparcia rozstrzygnięcia na porozumieniu z 29 października 2014 r., wykroczenia poza zakres zapisu na sąd polubowny i sprzeczności wyroku z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej.

Ustawodawca zdecydował w art. 1216 § 1 k.p.c., że jeżeli wniesiono skargę o uchylenie wyroku sądu polubownego zgodnie z przepisami tytułu VII zawartego w części piątej w księdze czwartej kodeksu postępowania cywilnego (art. 1205-1211 k.p.c.), sąd, do którego skierowano wniosek o stwierdzenie wykonalności tego wyroku, może odroczyć rozpoznanie sprawy, a na wniosek strony żądającej stwierdzenia wykonalności wyroku sądu polubownego sąd ten może również nakazać drugiej stronie złożenie stosownego zabezpieczenia. Z art. 1216 § 1 k.p.c. wynika jednoznacznie, że odroczenie rozpoznania sprawy wywołanej wnioskiem o stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego może nastąpić wyłącznie do czasu prawomocnego rozpoznania skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego. To nastąpiło prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 31 lipca 2017 r. Od jego wydania Sąd Apelacyjny nie miał podstawy prawnej, by na podstawie art. 1216 § 1 k.p.c. odroczyć rozpoznanie sprawy z wniosku o stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego. Brak jest jakiegokolwiek innego przepisu, który uzasadniałby odmienny wniosek i stanowiłby podstawę prawną do odroczenia rozpoznania sprawy wywołanej skargą o uchylenie wyroku sądu polubownego. Sprawa zainicjowana skargą o uchylenie wyroku sądu polubownego została przecież

zakończona prawomocnym orzeczeniem, niezależnie od wniesienia skargi kasacyjnej od wyroku, którym została zakończona.

Wniesienie skargi kasacyjnej od wyroku sądu drugiej instancji nie stanowi przyczyny zawieszenia z urzędu postępowania cywilnego przez sąd powszechny, gdyż nie wynika to z jakiegokolwiek z jednostek redakcyjnych art. 177 § 1 k.p.c., podobnie jak z pozostałych przepisów kodeksu postępowania cywilnego o zawieszeniu postępowania. W doktrynie wyjaśniono, a Sąd Apelacyjny podziela ten pogląd, że relacja prejudycjalna, o jaką chodzi zwłaszcza w art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. (inne jednostki redakcyjne omawianego przepisu dotyczą sytuacji, o jakich nie może być mowy w rozpoznawanej sprawie), wystąpi, gdy orzeczenie wydane w innym postępowaniu będzie przejawiać moc wiążącą (art. 365 w związku z art. 366 k.p.c.) w postępowaniu, które ma być zawieszona, w zakresie konkretnej kwestii dotyczącej stosunku prawnego, która musi być rozstrzygnięta przed rozpoznaniem sprawy. Będzie dalej mowa o mocy wiążącej orzeczenia wydanego w innej sprawie, w kontekście prawomocnego wyroku oddalającego skargę o uchylenie wyroku sądu polubownego. W tym miejscu podkreślić wystarczy, że taką moc wiążącą ma wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 31 lipca 2017 r., sygn. akt V ACa 129/17. Tej mocy może być pozbawiony orzeczeniem Sądu Najwyższego, w razie uwzględnienia skargi kasacyjnej, ale póki to nie nastąpi nie sposób przyjmować, że wyrok Sądu Apelacyjnego z 31 lipca 2017 r., jako prawomocny nie ma mocy wiążącej, wynikającej z art. 365 k.p.c. Jeżeli zostanie jej pozbawiony w efekcie uchylenia tego orzeczenia przez Sąd Najwyższy wskutek rozpoznania skargi kasacyjnej, powstanie nowa sytuacja prawna, do której odnoszą się inne instytucje przewidziane prawem. Sama potencjalna możliwość uchylenia wyroku oddalającego skargę o uchylenie wyroku sądu polubownego nie jest podstawą do zawieszenia z urzędu postępowania wywołanego wnioskiem o stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego. Nastąpić to mogłoby jedynie na zgodny wniosek stron (art. 178 k.p.c.), a taki nie został złożony w sprawie.

Zatem bezzasadny jest pierwszy z zarzutów naruszenia przepisów postępowania.

Odnosząc się do kwestii poruszonej w drugim z zarzutów zażalenia wniesionego przez (...) S.p.A., trzeba zwrócić uwagę na to, że Sąd Apelacyjny, rozpoznając skargę o uchylenie wyroku Sądu Arbitrażowego przy (...) w W. z 30 listopada 2016 r. (sygnatura akt SA 82/15, SA 203/15/W), którą oddalił, badał zarzut wykroczenia przez sąd polubowny poza zakres zapisu na sąd polubowny poprzez rozstrzygnięcie sporu z uwzględnieniem porozumienia z 29 października 2014 r. w zakresie treści stosunku prawnego istniejącego między stronami, co objęte jest treścią art. 1206 § 1 pkt 3 k.p.c. W uzasadnieniu wyroku z 31 lipca 2017 r., sygn. akt V ACa 129/17, zawarta jest w tym przedmiocie argumentacja Sądu Apelacyjnego, który za bezzasadny uznał zarzut naruszenia art. 1206 § 3 k.p.c. przez rozstrzygnięcie sporu poza zakresem zapisu na sąd polubowny na skutek rozstrzygnięcia go w oparciu o porozumienie z 29 października 2014 r. Motywacja Sądu Apelacyjnego była następująca. W myśl ostatnio przywołanego przepisu strona może w drodze skargi żądać uchylenia wyroku sądu polubownego, jeżeli wyrok sądu polubownego dotyczy sporu nieobjętego zapisem na sąd polubowny lub wykracza poza zakres takiego zapisu. Zapis na sąd polubowny strony zawarły w § 8 umowy z dnia 30 maja 2011 r. (k. 60-105 akt niniejszej sprawy). Ma on następującą treść: „1. Prawem właściwym dla stosunków zobowiązaniowych stron w ramach realizacji niniejszej umowy jest prawo polskie. Spory mogące wyniknąć z realizacji niniejszej Umowy strony poddają jurysdykcji sądów polskich. 2. Wszelkie spory, które wynikną w związku z realizacją niniejszej Umowy będą w pierwszej kolejności rozwiązywane przez Strony na drodze polubownej przy pomocy Komisji Rozjemczej (...). 3. W sytuacji gdy wszyscy członkowie Komisji Rozjemczej nie zostaną wybrani w terminie 14 dni od wezwania jednej Strony przez drugą do przeprowadzenia postępowania przed Komisją Rozjemczą albo w przypadku braku polubownego rozstrzygnięcia sporu w terminie 3 miesięcy od dnia wyboru wszystkich członków Komisji Rozjemczej, właściwym do rozwiązania sporu będzie Sąd Arbitrażowy przy (...) ((...))”. W uzasadnieniu wyroku z 31 lipca 2017 r. Sąd Apelacyjny wyjaśnił, że strony odnosiły zapis na sąd polubowny do ich stosunków zobowiązaniowych w ramach realizacji umowy, a § 6 porozumienia z 29 października 2014 r. zawiera ich oświadczenie, że potwierdzają określony w umowie zamiar rozstrzygania sporów przez Sąd Arbitrażowy przy (...) w W. (k. 108-120 akt niniejszej sprawy). W tej zatem sytuacji Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku wydanym w sprawie V ACa 129/17 stwierdził, że sąd polubowny nie wyszedł poza zakres zapisu na sąd polubowny. Porozumienie zawarte było w celu zakończenia realizacji kontraktu, a więc dotyczyło stosunków zobowiązaniowych stron w ramach realizacji umowy. W dalszym ciągu chodziło o wykonanie umowy, czyli o pierwotny zakres zapisu na sąd polubowny.

Sąd Apelacyjny w Katowicach w uzasadnieniu wyroku z 31 lipca 2017 r. za bezzasadny uznał też zarzut dotyczący przeprowadzenia przez sąd polubowny dowodu z dokumentu zawierającego porozumienie z 29 października 2017 r. i dokonania na jego podstawie ustaleń niekorzystnych dla strony skarżącej, pomimo wyraźnego umownego zakazu w tym zakresie. Motywował w ten sposób. Skarżący (to jest (...) S.p.A. w (...) S.A.) powołali się na naruszenie zasad ustanowionych umową stron. Zasady postępowania przed sądem polubownym zostały przez strony zawarte w § 8 umowy z 30 maja 2011 r., a następnie przywołane przez powoda w pozwie i potwierdzone przez drugą stronę w odpowiedzi na pozew. Skarżący nie wskazali, aby zostały umową stron ustanowione inne jeszcze zasady, dotyczące zakazów dowodowych. Skarżący, w odpowiedzi na pozew w postępowaniu przed sądem arbitrażowym, sami wskazali porozumienie z 29 października 2014 r. jako dowód w sprawie i nie nastąpiło to tylko, jak twierdzono w postępowaniu ze skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego, w celu potwierdzenia zapisu na sąd polubowny, ale dla wykazania faktów. Strona, powołując ten dokument jako dowód w sprawie, powinna była mieć świadomość, że może on zostać wykorzystany przez sąd polubowny dla ustalenia stanu faktycznego, czy wykładni oświadczeń woli stron. Sąd Apelacyjny zwrócił też uwagę, że skoro w porozumieniu z 29 października 2014 r. zawarta miała być podstawowa zasada postępowania przed sądem polubownym, bo tylko taka jest istotna dla oceny naruszenia art. 1206 § 1 pkt 4 k.p.c., to strona mogła podnieść zarzut naruszenia tej zasady na wypadek dokonania ustaleń na podstawie porozumienia, o które chodzi. To nie nastąpiło. Zgodnie z art. 1193 k.p.c., skarżący utracili zatem prawo do powoływania się na zarzuty z tym związane. Porozumienie, o którym mowa, zawarte było 29 października 2014 r. Znajdujące się w jego treści postanowienie, że „porozumienie może zostać ujawnione Sądowi Arbitrażowemu w zakresie w jakim będzie to konieczne, jednakże nie zostanie wykorzystane jako dowód na korzyść którejkolwiek ze stron ani nie będzie stanowiło podstawy do interpretacji jakichkolwiek postanowień umowy” (§ 8 ust. 3 porozumienia) nie ustanawiało podstawowej zasady postępowania wiążącej sąd polubowny. Zakaz wykorzystywania tego dokumentu jako dowodu wiązał strony umowy. Polska procedura cywilna nie zna umów dowodowych. Trudno bowiem przyjąć, że strony umową mogą wyłączyć przepisy postępowania w zakresie zakazów dowodowych i to z mocą wiążącą dla sądu, poza wyjątkami, które wynikałyby z przepisów prawa. Powołanie się przez stronę na porozumienie z 29 października 2014 r. jako dowód w sprawie mogłoby być ewentualnie oceniane jako nielojalność kontraktowa stron, ale – biorąc pod uwagę, że to strona wnosząca skargę o uchylenie wyroku sądu polubownego powołała ten dokument jako dowód w sprawie – zarzuty jej w tym zakresie Sąd Apelacyjny uznał za bezzasadne. Nie zgodził się z twierdzeniami strony skarżącej, że czym innym jest ujawnienie tego dokumentu jako dowodu w sądzie polubownym, a czym innym dokonanie przez sąd polubowny ustaleń niekorzystnych dla jednej ze stron na podstawie tego dokumentu. Decydując się powołać w postępowaniu przed sądem polubownym na porozumienie z 29 października 2014 r., strona musiała się liczyć z tym, że może zostać wykorzystane przez sąd polubowny również na niekorzyść strony, która się powołała na porozumienie. Sąd Apelacyjny podkreślił, że sąd polubowny wskazał na treść tego porozumienia jedynie w takim zakresie, w jakim miała potwierdzić okoliczności ustalone na podstawie innych dowodów (zeznań świadków, umowy, dokumentacji złożonej do akt, w tym decyzji (...) o dopuszczeniu (...)do eksploatacji): dostarczenie przez stronę skarżącą pociągów mających sprawdzony i działający system (...)1 oraz wyposażonych w niedziałający i nieprzetestowany system (...)2. Sąd polubowny nie ustalił na podstawie porozumienia z 29 października 2014 r., że w określonej chwili doszło do zmiany umowy stron. Przeciwnie, uznał, że obowiązek dostarczenia pociągów mających system (...)2 wynikał z umowy stron, a skoro miał on być dostosowany do polskiej infrastruktury, musiał być sprawdzony i przetestowany na działającym systemie, co jedynie potwierdziła treść porozumienia i co również wynikało z umowy (postanowienie umowne o tym, że „z dniem przekazania (...)do eksploatacji będzie posiadał co najmniej dopuszczenie do eksploatacji na terenie Polski”). Sąd Apelacyjny podkreślił też w uzasadnieniu wyroku z 31 lipca 2017 r., że pozwolenie w postaci decyzji (...) o dopuszczeniu (...)do eksploatacji skarżący otrzymali już 11 września 2014 r., a zatem ponad miesiąc przed zawarciem porozumienia. W chwili jego zawierania niektóre z pociągów były już oddane do eksploatacji, inne oddane zostały kilka dni po jego zawarciu. Zatem ustalenia tam zawarte nie miały znaczenia dla odpowiedzialności skarżących, tym bardziej że w porozumieniu jednoznacznie wskazano, że nadal jest aktualny spór w zakresie kar umownych (§ 1 porozumienia).

Sąd Apelacyjny podziela pogląd judykatury w kwestii mocy wiążącej prawomocnych rozstrzygnięć, odwołując się w tym przedmiocie przede wszystkim do motywów wyroku Sądu Najwyższego z 6 marca 2014 r., V CSK 203/13, OSNC

2015, nr 2, poz. 23, zawierających podsumowanie orzecznictwa w tej kwestii. Sąd Najwyższy w powołanym orzeczeniu wyjaśnił, że związanie prawomocnym wyrokiem, o jakim mowa w art. 365 § 1 k.p.c., oznacza, że sąd obowiązany jest uznać, iż kwestia prawna, która była już przedmiotem rozstrzygnięcia w innej sprawie, mająca znaczenie prejudycjalne w sprawie przez niego rozpoznawanej, kształtuje się, jak przyjęto w prawomocnym wcześniejszym wyroku, nawet jeżeli argumentacja prawna, na której opiera się to rozstrzygnięcie, jest nietrafna. W późniejszej sprawie kwestia ta nie może być już w ogóle badana. Sąd Najwyższy odwołał się przy tym do innych judykatów Sądu Najwyższego, powołując między innymi wyroki z 8 stycznia 2002 r., I CKN 730/99, LEX nr 515437, z 12 lipca 2002 r., V CKN 1110/00, LEX nr 74492, z 7 stycznia 2004 r., III CK 192/02, LEX nr 599542, z 13 października 2005 r., I CK 217/05, LEX nr 187004, z 8 marca 2010 r., II PK 258/09, LEX nr 589980, z 29 września 2011 r., IV CSK 652/10, LEX nr 1129162, z 28 marca 2012 r., II UK 327/11, LEX nr 1214585, z 19 października 2012 r., V CSK 485/11, LEX nr 1243099. Z poglądów judykatury wynika, że unormowanie przewidziane w art. 365 § 1 k.p.c. ma gwarantować poszanowanie prawomocnego orzeczenia sądu, regulującego stosunek prawny będący przedmiotem rozstrzygnięcia. Istnienie prawomocnego wyroku co do udzielenia ochrony prawnej określonego prawu podmiotowemu przekreśla możliwość ponownej oceny zasadności rozstrzygnięcia wynikającego z tego samego prawa, jeżeli występują te same okoliczności. Prawomocny wyrok swoją mocą powoduje, że nie jest możliwe dokonanie odmiennej oceny i odmiennego osądzenia tego samego stosunku prawnego w tych samych okolicznościach faktycznych i prawnych, między tymi samymi stronami. Tylko takie rozumienie mocy wiążącej prawomocnego wyroku pozwala na zrealizowanie celów przepisów art. 365 § 1 i art. 366 k.p.c., to jest zagwarantowanie prawa do sądu i zapewnienia niewzruszalności sądowemu orzeczeniu udzielającemu ochrony prawnej określonego prawu podmiotowemu lub odmawiającemu udzielenia takiej ochrony. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu przywołanego wcześniej wyroku z 6 marca 2014 r., V CSK 203/13, OSNC 2015, nr 2, poz. 23, nie podzielił też, jako nieprzekonującego, argumentu odwołującego się do niezawisłości sędziowskiej, uznając nawet, że powoływanie się w tym kontekście na niezależność sądów jest oczywiście bezprzedmiotowe. Zasada mocy wiążącej prawomocnego wyroku w każdej sytuacji pozostaje w kolizji z zasadą niezawisłości sędziowskiej, nie tylko w przypadku wyroku prejudycjalnego wydanego w razie rozdrobnienia roszczeń. Wprowadzając w art. 365 § 1 k.p.c. zasadę mocy wiążącej prawomocnego wyroku, ustawodawca wyraził jednoznaczną wolę przyznania jej – w określonych sytuacjach – pierwszeństwa przed zasadą niezawisłości, co w przepisach kodeksu postępowania cywilnego nie jest wyjątkiem (np. art. 11 k.p.c.). Podkreślił, że z mocy wiążącej korzysta każdy prawomocny wyrok, także wadliwy, który mimo to wywołuje skutki prawne również w innych sprawach.

Podsumowując tę część rozważań, w zażaleniu dłużnik (...) S.p.A. w S. ponowił zarzut zgłoszony do rozpoznania w sprawie ze skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego. Oddalając skargę o uchylenie wyroku Sądu Arbitrażowego przy (...) w W. z 30 listopada 2016 r. (sygnatura akt SA 82/15, SA 203/15/W), Sąd Apelacyjny badał wyżej omówioną kwestię, wyjaśniając jak się przedstawiały stosunki prawne stron w tej mierze. Dłużnik (...) S.p.A. nie twierdził o jakiegokolwiek zmianie okoliczności faktycznych i prawnych. Podjął natomiast polemikę z prawidłowością stanowiska Sądu Apelacyjnego w Katowicach, powołując się na argumentację zawartą w skardze kasacyjnej od wyroku tego Sądu z 31 lipca 2017 r., sygn. akt V ACa 129/17, wniesionej do Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej jest rzeczą Sądu Najwyższego. Sąd powszechny poprzestać musi na tym, że w niniejszej sprawie, między tymi samymi stronami, nie jest możliwe dokonanie odmiennej oceny stosunku prawnego nawiązanego umową z 30 maja 2011 r. i porozumieniem z 29 października 2014 r., niż wyrażona przy rozpoznawaniu skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego. Zatem omawiany teraz zarzut uznać należy za bezzasadny. Jedynie w razie uwzględnienia skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 31 lipca 2017 r., sygn. akt V ACa 129/17, mógłby się zaktualizować poza postępowaniem ze skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego, ale byłoby to już postępowanie w innym przedmiocie niż przedmiot postępowania wywołanego wnioskiem o stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego.

Jeżeli chodzi o trzeci z zarzutów naruszenia przepisów postępowania, podniesionych w zażaleniu, zwrócić trzeba uwagę na niżej przytoczoną treść przepisów regulujących postępowanie o stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego.

Zgodnie z art. 1214 § 2 k.p.c., sąd stwierdza wykonalność wyroku sądu polubownego, nadającego się do wykonania w drodze egzekucji, nadając mu klauzulę wykonalności. Jednak, jak stanowi art. 1214 § 3 k.p.c., sąd odmawia stwierdzenia wykonalności wyroku sądu polubownego w następujących sytuacjach: jeżeli według przepisów ustawy spór nie może być poddany pod rozstrzygnięcie sądu polubownego, wykonanie wyroku sądu polubownego byłoby sprzeczne z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej (klauzula porządku publicznego), a od 10 stycznia 2017 r. również wtedy, jeżeli wyrok sądu polubownego pozbawia konsumenta ochrony przyznanej mu bezwzględnie wiążącymi przepisami prawa właściwego dla umowy, której stroną jest konsument, a gdy prawem właściwym dla tej umowy jest prawo wybrane przez strony – ochrony przyznanej konsumentowi bezwzględnie wiążącymi przepisami prawa, które byłoby właściwe w braku wyboru prawa (w rozpoznawanej sprawie ostatnia z przesłanek w ogóle nie wchodziła w grę).

W myśl art. 1217 k.p.c. w postępowaniu o stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego wydanego w Rzeczypospolitej Polskiej sąd nie bada okoliczności, o których mowa w art. 1214 § 3 k.p.c. (tożsamy z określonymi w art. 1206 § 2 k.p.c.), jeżeli skarga o uchylenie wyroku sądu polubownego została prawomocnie oddalona. Przepis art. 1217 k.p.c. stanowi o innych niż dotyczące stosunku prawnego (wynikającym z art. 365 k.p.c.) związaniu prawomocnym wyrokiem oddalającym skargę o uchylenie wyroku sądu polubownego, odnoszącym się bowiem do kwestii dopuszczalności zapisu na sąd polubowny i zagadnienia klauzuli porządku publicznego. Z art. 1217 k.p.c. wynika, że sąd państwowy jest związany stwierdzeniem o dopuszczalności zapisu na sąd polubowny oraz że wyrok sądu polubownego nie jest sprzeczny z klauzulą porządku publicznego i dlatego zagadnień tych nie bada po prawomocnym oddaleniu skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego.

W efekcie art. 1217 k.p.c. sprzeciwia się uwzględnieniu tej argumentacji zażalenia dłużnika (...) S.p.A., która odnosi się do naruszenia klauzuli porządku prawnego.

Zatem bezzasadny jest również zarzut oparty na twierdzeniu o sprzeczności wyroku sądu polubownego z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej.

Zażalenie dłużnika (...) S.p.A. w S. (...), jako bezzasadne, podlegało więc oddaleniu na podstawie art. 385 w związku z art. 397 § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono stosownie do jego wyniku (art. 98 § 1 i 3 k.p.c., a także § 8 ust. 1 pkt 14 w związku z § 10 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. poz. 1800 z późn. zm.).

C. Wnioski dłużnika (...) S.p.A. w S. o udzielenie zabezpieczenia oraz o wstrzymanie wykonania postanowień Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 27 września 2017 r. i 19 grudnia 2017 r.

W każdej sprawie cywilnej podlegającej rozpoznaniu przez sąd lub sąd polubowny można żądać udzielenia zabezpieczenia (art. 730 § 1 k.p.c.), którego sąd może udzielić przed wszczęciem postępowania lub w jego toku, zaś po uzyskaniu przez uprawnionego tytułu wykonawczego dopuszczalne jest udzielenie zabezpieczenia tylko wtedy, jeżeli ma ono na celu zabezpieczenie roszczenia o świadczenie, którego termin spełnienia jeszcze nie nastąpił (art. 730 § 2 k.p.c.).

Wprawdzie udzielenia zabezpieczenia może żądać każda strona lub uczestnik postępowania, jeżeli uprawdopodobni roszczenie oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia (art. 730¹ § 1 k.p.c.), a nie tylko podmiot występujący z pismem procesowym inicjującym postępowanie w danej sprawie, ale osobie wnoszącej o udzielenie zabezpieczenia przysługiwać musi roszczenie, które podlega zabezpieczeniu. Wywodząc o przesłankach zabezpieczenia w postaci uprawdopodobnienia roszczenia i interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia (zdefiniowanych w art. 730¹ § 2 i 3 k.p.c.), dłużnik F. S.p.A. w S. nie wskazał roszczenia, podlegającego zabezpieczeniu, poprzestając raz na tym, że jest niepieniężne i jego zdaniem jest uprawdopodobnione, by w innej części wniosku o udzielenie zabezpieczenia mówić o uprawdopodobnieniu interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia w kontekście odzyskania środków pieniężnych.

Nie sposób więc zasadnie mówić o uprawdopodobnieniu roszczenia. Skoro nie jest wiadome, jakie roszczenie miałyby być zabezpieczone, już tylko z tej przyczyny wniosek o udzielenie zabezpieczenia nie mógł być uwzględniony, niezależnie od tego, że motywem teraz omawianego wniosku były uchybienia, jakich – zdaniem tego dłużnika – Sąd Apelacyjny miał się dopuścić w innym postępowaniu (ze skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego), będących przedmiotem zarzutów skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego z 31 lipca 2017 r., sygn. akt V ACa 129/17. Przy rozpoznawaniu niniejszej sprawy Sąd Apelacyjny nie jest uprawniony do badania prawidłowości wskazanego wyroku z 31 lipca 2017 r., którym jest związany, o czym wcześniej była mowa. Zbędna jest zatem dalsza analiza wniosku o udzielenie zabezpieczenia, gdyż niezależnie od jej wyniku nie mógł być uwzględniony z braku uprawdopodobnienia roszczenia. Uwzględnienie wniosku o udzielenie zabezpieczenia wymaga kumulatywnego spełnienia wskazanych wcześniej przesłanek (art. 730¹ § 1 i 2 k.p.c.). Tym bardziej wniosek nie może być uwzględniony po zakończeniu postępowania z wniosku stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego, gdyż w takim wypadku udzielenie zabezpieczenia możliwe jest tylko wtedy, jeżeli ma ono na celu zabezpieczenie roszczenia o świadczenie, którego termin spełnienia jeszcze nie nastąpił, a nie jakiegokolwiek innego roszczenia dłużnika (art. 730 § 2 zdanie drugie k.p.c.), które w dodatku nie zostało określone.

Podobnie nie zasługiwał na uwzględnienie wniosek o wstrzymanie wykonania postanowień Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 27 września 2017 r. i 19 grudnia 2017 r., sygn. akt V ACo 53/16, motywowany treścią art. 1210 k.p.c. Zgodnie z nim, sąd na posiedzeniu niejawnym może wstrzymać wykonanie wyroku sądu polubownego, może jednak uzależnić wstrzymanie od złożenia zabezpieczenia. Nie może umknąć, że przepis ten stanowi część regulacji postępowania wywołanego skargą o uchylenie wyroku sądu polubownego (tytuł VII w części piątej w księdze czwartej kodeksu postępowania cywilnego – art. 1205-1211 k.p.c.), a jego przedmiotem jest wstrzymanie wykonania wyroku sądu polubownego. Nie stanowi on podstawy do wstrzymania innych orzeczeń. Tymczasem dłużnik F. S.p.A. uczynił go podstawą wniosku o wstrzymanie orzeczeń wydanych w sprawie niniejszej, wywołanej wnioskiem o stwierdzenie klauzuli wykonalności, mianowicie z dnia 27 września 2017 r. i z 19 grudnia 2017 r., którym Sąd Apelacyjny rozpoznał zażalenie dłużnika (...) S.A. w C. na wskazane wcześniej postanowienie Sądu Apelacyjnego z 27 września 2017 r. (k. 550-553).

Wobec braku podstawy prawnej, wniosek o wstrzymanie wykonania postanowień Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 27 września 2017 r. i 19 grudnia 2017 r. nie mógł być uwzględniony.

II. Zażalenie dłużnika (...) S.A. w C. na postanowienie z 27 września 2017 r. i wnioski tego dłużnika o udzielenie zabezpieczenia roszczenia niepieniężnego.

Wspomniano już o postanowieniu Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 19 grudnia 2017 r., sygn. akt V ACo 53/16. Orzeczeniem tym Sąd Apelacyjny rozpoznał zażalenie dłużnika (...) S.A. w C. na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 27 września 2017 r., sygn. akt V ACo 53/16, które oddalił.

Zaskarżenie zażaleniem do innego składu sądu apelacyjnego postanowienia tego sądu w przedmiocie stwierdzenia wykonalności wyroku sądu polubownego wydanego w Rzeczypospolitej Polskiej dopuszcza art. 1214 § 4 k.p.c., dodany z dniem 1 stycznia 2016 r. przez art. 1 pkt 22 lit. b ustawy z dnia 10 września 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wspieraniem polubownych metod rozwiązywania sporów (Dz. U. poz. 1595), który – zgodnie z art. 9 ostatnio powołanej ustawy zmieniającej – ma zastosowanie w niniejszej sprawie. Przed 1 stycznia 2016 r. kwestia zażalenia na postanowienie sądu w przedmiocie stwierdzenia wykonalności wyroku sądu polubownego regulowana była w art. 1214 § 2 k.p.c. („Sąd stwierdza wykonalność wyroku sądu polubownego lub ugody przed nim zawartej, nadających się do wykonania w drodze egzekucji, nadając im klauzulę wykonalności. Na postanowienie sądu przysługuje zażalenie. Wyrok sądu polubownego lub ugoda przed nim zawarta, których wykonalność została stwierdzona, są tytułami wykonawczymi.”). Abstrahując od unormowania znajdującego się w zdaniu trzecim art. 1214 § 2 k.p.c. w przywołanym brzmieniu, którego dodanie do tej jednostki redakcyjnej jest nieistotne dla wyjaśnianej kwestii, poprzedni stan prawny w przedmiocie podstawy zażalenia na omawiane orzeczenie istniał od 25 września 2010 r. Wówczas do zdania pierwszego art. 1214 § 2 k.p.c. (o treści: „Sąd stwierdza wykonalność wyroku sądu polubownego lub ugody przed nim zawartej, nadających się do wykonania w drodze egzekucji, nadając im klauzulę

wykonalności.”) ustawodawca dodał zdanie drugie: „Na postanowienie sądu przysługuje zażalenie.” Nastąpiło to na mocy art. 2 pkt 15 ustawy z dnia 22 lipca 2010 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. Nr 155, poz. 1037 k.p.c.). Z uzasadnienia projektu tejże ustawy zmieniającej (druk nr 2525 Sejmu VI kadencji) wynika, że zamiarem projektodawcy było uporządkowanie kwestii środków zaskarżenia w postępowaniu o uznanie lub stwierdzenie wykonalności wyroków sądów polubownych i ugód zawartych przed takimi sądami. Z tej przyczyny zaprojektował, by w art. 1214 § 2 w ówczesnym brzmieniu („Sąd stwierdza wykonalność wyroku sądu polubownego lub ugody przed nim zawartej, nadających się do wykonania w drodze egzekucji, nadając im klauzulę wykonalności.”) wprowadzić nowe zdanie drugie („Na postanowienie sądu przysługuje zażalenie.”), które będzie regulować dopuszczalność zażalenia w sprawach o stwierdzenie wykonalności wyroków sądów polubownych i ugód zawartych przed takimi sądami. Dotychczasowa regulacja była bowiem niespójna – dopuszczalność zażalenia w sprawie o uznanie była uregulowana w art. 1214 § 1 zdanie drugie k.p.c. (ówczesne jego brzmienie: „O uznaniu wyroku sądu polubownego lub ugody przed nim zawartej, nienadających się do wykonania w drodze egzekucji, sąd orzeka postanowieniem wydanym na posiedzeniu niejawnym. Na postanowienie sądu służy zażalenie.”), natomiast w wypadku stwierdzenia wykonalności było konieczne odwoływanie się do art. 795 § 1 k.p.c. („Na postanowienie sądu co do nadania klauzuli wykonalności przysługuje zażalenie.”). Przed wskazaną zmianą stanu, obowiązującą od 25 września 2010 r., doktryna zwracała uwagę na tę niespójność, uznając, że z uwagi na brak odpowiedniego przepisu o zażaleniu w odniesieniu do stwierdzenia wykonalności wyroku sądu polubownego należy stosować art. 795 § 1 k.p.c. Za oczywiste bowiem uznawano, że nie istnieją argumenty, żeby wyłączyć dopuszczalność zażalenia na postanowienie sądu w postępowaniu o stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego, zwłaszcza że przed wejściem w życie ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 178, poz. 1478), zmieniającą kodeks postępowania cywilnego w zakresie dotyczącym sądownictwa polubownego, w art. 711 § 5 k.p.c. w ówczesnym brzmieniu („Na postanowienie sądu w przedmiocie stwierdzenia skuteczności lub nadania klauzuli wykonalności przysługuje zażalenie”) ustawodawca jednoznacznie dopuścił zażalenie na postanowienie sądu również w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności wyrokowi sądu polubownego.

Opisane zmiany stanu prawnego prowadzą do wniosku, że w aktualnym stanie prawnym jedyną podstawą wniesienia zażalenia na postanowienie sądu apelacyjnego w przedmiocie stwierdzenia wykonalności wyroku sądu polubownego wydanego w Rzeczypospolitej Polskiej jest art. 1214 § 4 k.p.c. Zmiany stanu prawnego w odniesieniu do zażalenia na orzeczenie w tym przedmiocie polegały nie na dopuszczaniu do wielokrotnego zaskarżania przez tę samą stronę tego samego orzeczenia, lecz na innych podstawach prawnych (raz w oparciu o art. 1214 § 4 k.p.c., innym razem na podstawie art. 795 § 1 k.p.c.) i w różnym czasie (to jest nawet po upływie terminu do zaskarżenia w oparciu o jedną z podstaw), ale na uporządkowaniu zagadnienia dopuszczalności zażalenia na postanowienie w przedmiocie stwierdzenia wykonalności wyroku sądu polubownego przez jednoznaczne określenie w przepisach regulujących postępowanie wywołane wnioskiem o stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego, że zażalenie przysługuje i ma podstawę prawną w tym z wyżej przywołanych przepisów, który obowiązywał bądź obowiązuje w danym czasie. Nie ma zatem podstaw do wysnucia wniosku, że tylko dlatego, że sąd stwierdza wykonalność wyroku sądu polubownego przez nadanie mu klauzuli wykonalności (art. 1214 § 2 zdanie drugie k.p.c.) na postanowienie w tym przedmiocie przysługuje zażalenie do innego składu sądu apelacyjnego na podstawie art. 1214 § 4 k.p.c. oraz kolejne zażalenie, tym razem na podstawie art. 795 § 1 k.p.c. (pominąć już można kwestię dalszą, że musiałoby służyć do innego składu sądu apelacyjnego, czego też nie dałoby się wywieść z obowiązujących przepisów postępowania).

Dłużnik (...) S.A. w C. zaskarżył już zażaleniem postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 27 września 2017 r., sygn. akt V AC0 53/16, które Sąd Apelacyjny oddalił postanowieniem z 19 grudnia 2017 r.

Wniesienie kolejnego zażalenia przez tego dłużnika na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 27 września 2017 r., którego termin zaskarżenia przez tę stronę już upłynął (art. 394 § 2 k.p.c.), jest więc niedopuszczalne.

Zażalenie dłużnika (...) S.A. w C. podlegało zatem odrzuceniu na podstawie art. 373 w związku z art. 397 § 2 k.p.c.

Postępowanie wywołane wnioskami tego dłużnika o udzielenie zabezpieczenia roszczenia niepieniężnego podlegało umorzeniu z uwagi na niedopuszczalność wydania orzeczenia w tym przedmiocie na wniosek tego podmiotu, a to z

tej przyczyny, że zgłoszone zostały po prawomocnym zakończeniu postępowania w odniesieniu do tego dłużnika (art. 730 § 2 zdanie drugie i art. 355 § 1 k.p.c.).

SSA Aleksandra Janas SSA Wiesława Namirska SSA Grzegorz Stojek